

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. I. Quid ponatur vi Verborum sub speciebus Panis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

versionem substantiæ in substantiam, non tamen vocasse *Conversionem substantialem*, sed conversionem substantiæ in substantiam. Concesso itaque antecedente negatur consequentia: ad probationem negatur, Conversionem substantiæ in substantiam seu Transubstantiationem denominari à productione termini substantialis, sed ab introductione termini substantialis; introductio autem termini substantialis in compositum accidentale bene intelligi potest sine productione termini substantialis, vt patet. Ratio responsionis est, quia quantumvis producat *Corpus Christi*, nisi substituat & introducat in locum panis, non potest dici panis conversus in *Corpus Christi*, ergo *Conversio* quæ talis non denominatur à productione termini substantialis (vt patet in conversione alimenti in hominem) sed ab eius introductione, adeoque si est introductio termini substantialis, bene potest dici conversio substantialis; sicut etiam augmentatio quantitativa non denominatur talis à termino producto (non enim produciuntur *Quantitas*) sed ab introducta quantitate. Pari modo quia *Corpus Christi* vtpote substantia introducitur, rectè dicitur *Transubstantiatio*, seu conversio substantialis panis in *Corpus Christi*.

Ad Confirmationem negatur consequentia, quæ etiam adversarijs in simili neganda est, vt si

dicerem. *Augmentatio* vt *augmentatio* est actus ergo idem est terminus *augmentationis* & *actionis* productivæ: quod est falsum: quia terminus *augmentationis* est quantitas, *actionis* autem est vnio. Item *Introductio* quæ talis est actus ergo *introductio* animæ rationalis in novam materiam per nutritionem, est productio animæ rationalis. mala consequentia. *Claritas* gratiæ distingui potest antecedens. *Conversio* vt *conversio* est productio illius quod introducitur, & in quod fit conversio, nego: est productio *conspirationis* & connexionis, concedo antecedens, & illius consequens: est idem terminus *conversionis* & *actionis* specificativè sumptæ, concedo, *conspirationis* sumptæ nego.

Dices. Ergo *Transubstantiatio* est actus adductiva, quod communiter à R.R. absurdum rejicitur. 2. Negando sequentem. Non actio merè adductiva plus non dicit, quam productionem *Vbicationis*, & quidem mediantem locali. Nos autem dicimus, hanc conversionem consistere in actione introductiva seu *transubstantiatione* *Corporis Christi* sub speciebus loco panis, conservando accidentia sine pane, & deperendo intransigendo intuitu Christi stabiliter persistentis.

Decreto Dei. quæ omnia ex supra dictis constant.

CAPUT VI.

DE IIS QUÆ VEL VI VERBORUM, VEL PER CONCOMITANTIAM PONUNTUR IN EUCHARISTIA.

CONTROVERSIALI

Quid ponatur vi verborum sub speciebus Panis.

842. **C**ertum est primò, & quidem de fide, totum Christum secundum omnia quæ substantialiter includit, quatenus est suppositum in duplici natura subsistens, sub quavis specie contineri. ita definitum est in Constantiensi, Basileensi, Florentino, ac tandem Tridentino, contra Sectarios, volentes solum corpus sub speciebus panis, & solum sanguinem sub speciebus vini constitui. Veritas Catholica desumitur ex Jo. 6. *Qui manducat me. Ego sum panis vivus.* Fundamentum est physica connexio partium inter se, vt tradit Tridentinum, vi cuius fit, vt ubicunque ponitur vnum extremum, debeat connaturaliter poni per concomitantiam alterum extremum, nisi sit specialis repugnantia: aliqui tamen volunt connaturaliter ea solum replicari, quæ pertinent ad naturale

subjecti complementum. ita Ariaga & Disallus sed hoc ad philosophos spectat.

Certum de fide est 2. facta specierum divisione, totum Christum esse sub quavis specierum parte. Ita Florentinum & Tridentinum, *sess. c. 3. & can. 3.* ex quo loco etiam satis claret colligitur, ante divisionem quoque specierum iam esset Christum sub quavis specierum parte. & ratio est quia si ante divisionem Christus non esset totus sub quavis parte, sequeretur, facta divisione, nova consecratione incipere Christum esse totum sub vna parte hostiæ, sub qua antè non erat, quod dici non potest, quamvis ab aliquibus tribuantur Alberto & Altfiodorensi, qui tamen intelligi possunt de Vbicatione.

Certum est 3. non solum carnem, sed etiam ossa & nervos esse in Eucharistia: nam lo-

est Christus dixerit: *Caro mea verè est cibus*. per *Carnem* tamen intellexit totum corpus, ut patet tum ex verbis consecrationis, tum ex simili loquendi modo quo vltus est S. Athanasius, dicens: *Anima rationalis & Caro vnus est homo*. Idem dicendum de vnguibus, capillis, dentibus, siue animentur, siue non: pertinent enim ad integritatem Corporis Christi, quod modo habet in Cælo. Illæ verò partes, quas Christus fortè post institutionem huius Sacramenti naturaliter deperdidit, & non recuperavit, modò non ponuntur.

Certum est 4. non solum illum sanguinem poni in Eucharistia, quem actu effudit (vt quidam senserunt) sed etiam quem in cruce adhuc in corpore retinuit, si quem retinuit, siue intra venas, siue intra arteriam, siue in iecore &c. & quem etiam resumpsit, ac modò habet in Cælo. Neque obstant illa verba: *Qui pro nobis effundetur*. Nam hoc totum verum est, etiam si non totus sanguis effusus sit.

Certum est 5. totam Quantitatem Christi poni in Eucharistia. Durandus, qui hoc negavit, falso nixus est fundamento, quasi repugnet, quantitatem poni definitivè. Ex alio falso fundamento id negarunt Gabriel, Major, & Okam, arbitantes, quantitatem esse ipsam actualem extensionem partium. Itaque in Eucharistia ponuntur omnia accidentia absoluta loco, non autem ipsa Vbicatio celestis, supposita communi sententiâ, quod Vbi non possit replicari.

Vi Verborum formaliter illud poni dicitur sub speciebus, quod per verba consecrationis significatur, & cuius præsentia requiritur ad veritatem verborum. Poni autem ex vi verborum Corpus Christi sub speciebus panis, & sanguinem sub speciebus vini, e contra verò per concomitantiam poni sanguinem sub speciebus panis, & corpus sub speciebus vini, animamque sub utraque specie, definitum est in Trid. s. 13. c. 3. Hinc

843. Nascitur quæstio, quid significetur per nomen *Corpus*, in verbis Consecrationis. Nam hoc significatum tandem est illud, quod solum ponitur vi verborum consecrationis panis.

Prima sententia est, significari solam materiam primam. ita Gabr. Major, Marsilius, Palud. Agidius, apud Suarez. Secunda est, significari Materiam connotando formam substantialem in obliquo. Sotus, Ledesma, apud Vasquez. Tertia est, significari materiam informatam formis partialibus ossis, carnis, nervorum &c. Quarta est, significari corpus prout est genus subalternum in linea prædicamentali. Durandus, Cajetanus & Thomistæ communiter. Econtra Scotistæ recurrunt ad suam formam Corporeitatis. Quinta est, significari Materiam cum forma secundum rationem abstrahentem à forma viventis & mortui. Ità Suarez, à quo vix differunt Gaspar Hurt. & Dicastillo. Sexta est Card. de Lugo, qui dicit, Corpus significare materiam cum aliqua organizatione, disiectivè & indeterminatè sumptâ, vel substantiali vel accidenta-

li: substantialem Organizationem ponit in divinitate heterogenea partium, vel ipsius animæ vel vnionis. Septima denique sententia est, Corpus aliud non significare, quàm materiam cum organizatione accidentali, v. g. ossis, carnis &c. Ità Arriaga.

Ex hac sententiarum diversitate, quamvis sit lis de nomine *Corpus*, eligenda tamen est illa, quæ minimè præiudicet definitioni Tridentini paulò antè relata, & quæ magis consentanea videatur communi modo concipiendi & loquendi, quo dicimus, hominem constare Corpore & animâ.

844. DICO 1. Per *Corpus* non significatur sola materia prima. Probatur. Nemo enim propriè loquendo diceret, in igne hominis combusti aut in cineribus, existere corpus hominis combusti. Deinde tam docti quàm indocti vocant Corpus alteram partem animalium distinctam ab anima, cum dicunt constare corpore & animâ, quo sensu non dicunt corpora non organica constare corpore & formâ: ergo per *Corpus* nolunt significare Materiam nudè, sed affectam organo.

DICO 2. Neque significatur Materia cum anima rationali determinatè. Probatur. Si enim hanc significaret, poneretur anima rationalis vi verborum formaliter sub speciebus panis, & non merè concomitanter, quod est contra Tridentinum.

DICO 3. Neque significatur gradus genericus Corporis in linea prædicamentali. Probatur 1. Per *Corpus* significatur hoc loco substantia incompleta, & prout est compars animæ in toto. atqui Gradus lineæ prædicamentalis est substantia completa. Ergo &c. Probatur 2. Gradus ille Corporis semper manet etiam combusto corpore, & tamen non dicitur manere corpus Petri combusti vel putrefacti in sepulchro.

DICO 4. Neque etiam significatur Materia cum forma secundum rationem communem ad formam Viventis & Mortui. Probatur. Nam vi verborum ponitur gradus individualis corporis quæ talis, vt patet ex particula *Hoc, &, Meum*. ergo non est recurrendum ad gradum genericum.

DICO 5. Nomine Corporis non significatur vnice sub disiectione Materia, vel cum anima vel cum forma cadaverica. Probatur. Si nomen *Corpus*, necessariò significat formam substantialem, sequitur, vi verborum poni aliquo modo formam substantialem: consequens est falsum: sequeretur enim ulterius, poni vi verborum animam rationalem, quod est contra Tridentum. Probatur hæc sequela: illud omne ponitur defacto vi verborum, per quod defacto constituitur Corpus Christi, ità vt eo non posito, positis cæteris quæ defacto habet Christus, non poneretur Corpus Christi: atqui defacto anima Christi (in sententia quam impugnamus) ità constituit determinatè Corpus Christi, vt illà non posita, cæteris omnibus positis quæ defacto habet Christus, non esset positum Corpus Christi. ergo &c.

845. Re-

845. Respondebunt, ideo animam non poni vi verborum, quia licet defacto respectu illius verificetur nomen Corporis, posset tamen etiam verificari, si non illa, sed forma cadaverica adesset, adeoque negarent majorem, & dicerent, illud poni vi verborum, sine quo in nullo casu verba posset esse vera: hujusmodi autem non est anima rationalis determinatè sed disjunctim sumpta.

Sed contra, quia, ut bene argumentatur Lugo n. 76. ad veritatem verborum non ea solum requiruntur, sine quibus in nullo unquam casu verba essent vera, sed etiam ea, sine quibus hic & nunc essent falsa. atqui, licet in triduo mortis vera fuissent verba consecrationis, sine anima rationali posita, defacto tamen non essent vera sine illa omnibus ceteris positis quæ sunt in Christo, quia defacto non datur forma cadaverica, per cuius positionem verificaretur vox *Corpus*, sicut aderat in triduo mortis. ergo responsio data non sufficit. Major probatur. Defacto in omnium sententia ponitur vi verborum totum & plenum Corpus Christi, sicut & totus sanguis quem defacto habet sub specie vini, esto verba consecrationis vera fuissent pro tempore, quo Christus non habebat tam plenum corpus, sed jejunijs attenuatum: ergo ad veritatem verborum non sufficit poni id, quod in alijs circumstantijs sufficeret ad ea verificanda, sed requiritur omne id, quod in casu præsentis requiritur determinatè, ut verba sint vera.

Confirmatur. Nam sicut non pro quocunque casu ad verificanda verba requiritur anima, ita nec requiritur hæc materia determinata quam Christus modò habet, nam successivè alias & alias particulas perdidit & acquisivit: atqui si modò ponerentur partes quas aliquando habuit sed modò non habet sine partibus quas modò habet, verba consecrationis defacto non essent vera, licet pro illo alio tempore fuissent vera, quia non poneretur id, quod modò est Corpus Christi prout significat forma Verborum: ergo pari modo etiam si poneretur modò forma cadaverica, non poneretur Corpus Christi quod habet nunc, si non poneretur anima, si vera esset sententia Vasquez quam impugnamus: ergo anima quæ talis poneretur vi verborum.

846. DICO 6. Probabilius mihi est, hoc nomen *Corpus* usurpatum ad significandam alteram partem animalis, non esse primò impositum, nec communiter & vulgò usurpari ad significandam organizationem substantialem, provenientem formaliter ab anima, ne quidem disjunctivè & indeterminatè, esto detur talis organizatio substantialis. Probatur. Nam quando homines dicunt: *Homo constat corpore & animâ*: loquuntur de duabus partibus ita contradistinctis ab invicem, ut neutra alteram importet & includat in obliquo. alioquin propositio ita resolvenda esset: *homo constat materiâ habente animam rationalem & animâ rationali*, quod idem esset ac di-

cere: *homo constat animato & animâ*, quo loquendi modo nemo vitur, ergo vera est conclusio.

847. DICO 7. Etiam si permittamus dari formas parciales substantiales, non propter per nomen *Corpus* significantur illæ determinatæ & univè in obliquo. Conclusio non solùm est contra illos, qui formas parciales admittunt, quæ putant ex Mysterio Eucharistiæ probari, sed insuper est contra P. Dicastillo, qui putat, admissis formis partialibus eas per *Corpus* in obliquo importari. Probo Conclusionem. Si daretur formæ parciales, ad eas ipsas prærequireretur diversæ dispositiones accidentales in diversis partibus materiæ. ponamus ergo per absolutam potentiam non poni formas parciales, quæ solo prohibet materiam cum illa diversitate dispositionum accidentalium vocare *Corpus* organum, quid enim est aliud *Corpus* organum, quam materia habens diversæ organa, seu heterogeneitates, in ordine ad diversas operationes permanentes eliciendas? quidni in illo casu non possent elici hujusmodi operationes, quod quidem formæ parciales non influunt, sed tantum cum accidentibus? Vnde sic argumentor. Illud non ponitur quæ tale vi verborum, quod quæ non requiritur determinatè ad verificandum verbum: *Corpus*, sed formæ parciales quæ talia non requiruntur, quia etiam sine illis verificatur præcisè per positionem organizationis accidentalis: ergo &c. Itaque si formæ parciales darentur, ad summum illæ significabuntur disjunctivè & indeterminatè per *Corpus*, sc. vel organizationem substantialem vel accidentalem, quarum neutra determinatè requireretur, & ideo neutra determinatè poneretur vi verborum. Quia verò hodie communior est opinio, formas parciales non dari, idem.

848. DICO 8. probabilius est, per *Corpus* significari Materiam cum organizatione accidentali determinatè. Probata manet Conclusio ex reiectione aliarum sententiarum, & quæ ita facile declaratur, quàm rectè dixerit Triduum, animam poni concomitantè, hoc enim secundum hanc Conclusionem verum est in omni rigore etiam physico, nec quidquam cogit transire ad illam duplicem organizationem disjunctim importatam, ita ut anima indeterminatè sumpta ponatur vi verborum formaliter, determinatè verò eadem anima ponatur concomitantè, ut putat Lugo. Sanè, si sincere loqui velimus, id concomitantè poni; supponit assignabile esse aliquid determinatum, quod formaliter ponitur.

849. Obijcit 1. Si in homine nulla esset organizatio accidentalis, adhuc verum esset dicere: *Homo constat corpore & animâ*: quia tunc non verificaretur ratione organizationis accidentalis: ergo ratione organizationis substantialis. Respondet Arriaga rotundè, negatè antecedens, & merito: quia de illo casu anteliter impossibili non cogitavit primi inventores hujus vocis *Corpus*, ergo nec extenditur ad illum. Potest etiam distingui antecedens. Hoc verum

verum dicere phrasi scholastica & metaphysica, transeat antecedens : attento conceptu vulgari, quem Concilium magis præ oculis habuit, nego.

Obijciunt 2. Ergo conversio Eucharistica non est merè substantialis, sed partim substantialis partim accidentalis. Probat sequela. Nam panis convertitur in omne illud, quod vi verborum ponitur : atqui id quod vi verborum ponitur, partim est substantia, nempe materia prima, partim accidentia, nempe organa. Respondet Vasquez concedendo sequelam : neque Tridentinum negavit intervenire etiam conversionem accidentalem ex parte termini ad quem. Verum neganda est sequela ex duplici capite : primo, quia in illud solum fit conversio, quod formaliter succedit termino à quo in munere & officio : hoc autem convenit soli substantia Corporis Christi, non accidentibus. 2. quia in illud solum fit conversio, quod immediate pugnat cum termino à quo in ordine ad tertium : atqui accidentia Christi non pugnant immediate cum substantia panis in ordine ad accidentia panis, sed præsupponunt materiam primam immediate pugnantem.

CONTROVERSIA II.

Quid ponatur vi verborum sub speciebus vini.

80. **DICO 1.** In sententia communiore Medicorum & Physicorum, quod sanguis in corpore non sit animatus, sed habeat formam substantialem ultimam contradistinctam ab anima, vi verborum ponitur non solum materia, sed etiam illa forma substantialis, accidentia autem concomitantur. Probat. Nam in hac philosophica sententia vox *Sanguis* non significat materiam organizatam, sed significat naturam substantialem, importantem utramque partem aquiliter in recto, sicut lac, vinum, aqua. ergo ad veritatem verborum consecrationis non minus necesse est poni formam sanguinis, quam materiam.

DICO 2. In sententia asserente Sanguinem animari, philosophandum est de sanguine, sicut philosophati sumus de Corpore Christi, nempe, quod sanguis sonet partem organizatam, ad eoque importet materiam in recto, & organizationem accidentalem in obliquo : vel si quis mavult cum Lugone dicere, rō Corpus abstrahere ab organizatione substantiali & accidentali, etiam in præsentī eodem modo philosophabitur.

CONTROVERSIA III.

Quomodo Divinitas & Personalitates divine existant in Eucharistia.

81. **C**ertum est, propriè & formaliter loquendo, Divinitatem non poni in Eucharistia,

cum jam ante consecrationem ibi sit, nec vi consecrationis accipiat novam vocationem, sicut Corpus Christi.

Dubitatur aliqui, an Verbum significetur formaliter & vi verborum ut præsens, adeo ut si per impossibile non existeret ubique, deberet vi verborum esse præsens.

Dicendum est, Verbum tantum esse præsens per concomitantiam, propter admirabilem illius cum Corpore & anima conjunctionem.

82. Obijciunt 1. Pronomen *Meum* significat corpus haberi & possideri à Personalitate ac subsistere : ergo significatur formaliter Personalitas. 2. rō *Meum* adhuc verificatum iri, etiam si nec unio nec Personalitas esset præsens ipsis accidentibus Eucharisticis. Ratio est, quia ex recepto modo loquendi & usurpandi pronomen *Meum*, ad hoc ut aliquid sit meum, sufficit, esse mihi à parte rei conjunctum eā conjunctione (sive physica sive morali aut civili) vi cuius dicitur esse *meum*, etiam si ego non existam ibi, ubi est illud quod dicitur meum. Sic Pater audiens nomen Filij sui Francisci, potest dicere : est meus filius, ubicunque ille sit, & ita inscribimus Epistolas : Meo fratri ; cognato &c.

Replicabis. Ergo eodem modo posset quis dicere, ad verificanda verba consecrationis, non esse opus poni sub speciebus ullam organizationem, sed sufficere, si ponatur ibi materia prima, quæ habeat à parte rei alibi sibi unitam organizationem, consequens nemo admittit. 2. Negando sequelam & paritatem : disparitas desumitur ex usu communi huiusmodi vocabulorum & locutionum, quibus volumus significare, in illo loco non solum esse subjectum, sed etiam formam à quâ denominatur sub illo vocabulo quo tunc utimur, v. g. si quis diceret : *hic est frigidus aer* : non censeretur verum dicere, si aer hic existens alibi replicatus haberet frigus, sed deberet hic habere frigus, & sic de alijs, præsertim formam physicam importantibus concretis. Ita planè Christus cum invitaret Apostolos ad manducandum, dicendo : *accipite & comedite : hoc est corpus meum*, decepisset Apostolos, si illis tantum porrexisset Materiam primam sui corporis ; nam illud quod formaliter voluit exprimere, erat Corpus, sicut quando dixit : *Caro mea verè est cibus*. Vnde Apostoli meritis supposuerunt, se comedere carnem Christi : nemo autem diceretur comedisse carnem, qui comederet materiam primam alibi affectam formâ carnis : jejunium certè non violaret.

Obijciunt 2. In sententia quod sanguis non animetur, sanguis habet suam subsistentiam specialem, & illam ut talem importat : ergo illius subsistentia poni debet vi verborum : sed subsistentia sanguinis Christi est ipsum verbum : ergo vi verborum debet saltem in calice existere Personalitas Verbi. 2. Quando loquimur de sanguine ut est pars hominis, non importatur subsistentia, sed præcise natura, alioquin non posset

I. I. I.

cum